

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 30.

A' Magyar Kurir 34-ik darabjához.

Históriai Akták. — Végezete a' Spanyol Constitutzióknak, melyet a' Cortesek Kadikszban készítettek. — (A' mit mi ezen Constitutziórol írtunk, az ezen esztendő-béli M. Kurir 23-dik és 24-dik darabjaihoz tartozó toldalékokban találatnak. — Most az utólsó, úgymint 5-dik, 6-dik, 7-dik, 8-dik, 9-dik, és 10-dik Titulusokat tettük ide igen summásan, úgy, mint mi megkaphattuk) —

Ötödik Titulus. A' Törvényes- és Ítélo-Székéről: — Az a' jus, hogy a' polgári és criminális esetekben az igazságot kiszolgáltassák, csak a' Törvényes- és Ítélszékeket illeti. Sem a' Cortesek sem a' Király nem gyakorolhatják semiféle esetekben a' Bírói hivatalt, a' törvényes dolgokat nem vonhatják magokhoz, sem a' már egyszer megítélt dolgoknak újonnan való elkövetéseket nem parantsolhatják. A' törvényes rendtartástól semmi esetben el nem lehet távozni. Egy Spanyol is meg nem ítélt a' maga törvényes ítélszékén kívül semmi más. Valamint a' közönséges ügy a' polgári és Criminális minden esetekben, minden rendű Spanyolokra nézve azon egy Törvényes és Ítélszéknek kell fennállani. Csak a' Papi és katona személyeknek lehet ennekutánna magános ítélszék. Az Ítélobírák hóltok napjáig rendeltetnek, 's csak Bírói Ítélettétel által tétethetnek-le; a' törvényes rendnek minden általhágásáért személyes felelettel tartoznak; egy Bírónak eltsábittatását, megronttatását, és tsalárd-ságát közönséges elvádoltatás követik. Minden ítéletek a' Király' nevében mondatnak-ki. Egész Spanyol országra nézve

azon egy törvényes könyvnek kell fennállani. Minden ítélszék a' fő ítélszéknek alája vettve létsznek, 's a' többi. —

Hatodik Titulus. A' tartományoknak és helységeknek helysö administ-ratziójokrol: — Ezt minden Helységeknek Magistratusaik és a' tartományoknak fő tisztí Hivataljaik folytatják. —

Hetedik Titulus. Az adóokrol: — Ezeket a' Cortesek határozzák-meg, 's minden Spanyolokra egyenlő mérték szerént osztják-fel az ő tehetségekhez képpes. Semmi kivételnek vagy adózásbéli felszabá-dításnak nem lehet helye. A' Cortesek minden esztendőre meghatározzák az adó-nak mennyiségét a' közönséges szükséggel megegyezőleg, melyet a' Finantzai Minister tartozik felvetni 's a' Corteseknek eleikbe terjeszteni. Ha a' Cortesek valami olyan adót határoznának-meg, a' melly igen terhes vagy ártalmas lenne, a' Királyt illeti, hogy az ellen a' Cortesek eleibe tudósítást küldjön, és más adót javaltas-son, A' Státusnak minden jövedelmei a' tartományoknak kassáikba folynak-bé, 's a' Status fő kassájának rendelkezéseitől füg-genek. Ez minden fizetéseket a' Király' parantsolatjaira teszen, mellyeknek a' Fi-nantzminister' neve van alájok irattatva. A' számadásokat a' Státus fő számvető hi-vatala vizsgálja-meg, etc. —

Nyoltzodik Titulus. A' nemzeti ka-tona erőrol: — Így szüntelen fennálló katona erőt kell tartani szárazon vizen. A' szárazon lévő seregeknek 's a' felkészitte-ndő katona erőnek számít a' Cortesek határozzák-meg minden esztendőre. Így Spanyol is ki nem vonhatja magát a' ka-

tona szolgálat alól, ha arra a' törvény által hivatottak. Minden tartományokban tartanak nemzeti seregek is, de a' mellyek csak akkor tesznek szolgálatot, mikor a' környüállások kívánni fogják, és a' mellyek a' Cortesek' helybehagyása nélkül külső szolgálatra soha nem fordíthatnak. —

Kilencedik Titulus. A' Közönséges Tanítványok: — A' Spanyol Monarchiának minden helyeégeiben nemzeti iskolák állíttatnak fel, mellyekben az ifjúság leg alább az olvasást, írást, számvetést, a' Cath Vallás' princípiumait, 's a' polgári kötelességeket megtanulhassa. Ezekon kívül feljebb való tanuló helyek és Univerzitasok is állíttatnak fel. A' tanításnak mindenütt egy formának kell lenni. Mind ezekben a' feljebb való tanuló helyekben kell egy tanítószéknek különösen az Ország' Constituziójára nézve is lenni. A' Cortesek kormányoznak mindent, a' mi a' közönséges tanítatásnak tárgya lehet. Minden Spanyolnak bírni kell azzal a' szabadsággal, hogy a' politikai tárgyakat illető gondolatait leírja és ki nyomtattassa, a' nélkül, hogy e' végre engedelemre, Censorra, vagy helybehagyásra lenne szükség: de azonban csakugyan alája tartozik ő ezért a' törvények által meghatározott feleletnek. —

Tizedik Titulus. A' Constituziónak fenntartásáról: — A' Cortesek' minden legelső üléseiknek arra kell fordítani, hogy a' Constituzión eshetett sérelmek megvizsgáltassanak, meggyógytassanak, 's a' bűnösök számadására vonattassanak. Minden Spanyolnak jussa van arra, hogy a' Constituzión esett sérelmeket a' Corteseknek vagy a' Királynak bejelentse. — Minden Statustisztviselő letenni tartozik hivatalába való belépésekor ezen hitet, hogy a' Constituziót megtartja, és a' Királyhoz hűséges leszen. Minekutánna a' Constituzió nyoltz esztendeig tartott, azután nem lehet abban semmi változtatást ja-

visolni és tenni. Ezen idő alatt tételbe tik annak egy vagy több pontjait illető változás több fele meghatározott előre való vizgázás mellett, etc, etc.

Végzés (*) — „Leg alább, e'kép-
pen felelt a' Sz. Atya, ez az Oberster nem fog egy szekérben ülni véllem — 's ezzel elbótsátotta magát az Éérseket, a' ki alig távozván - el, belépett egy Frantzia Oberster, 's jelentette, hogy réa a' van bízattatva, hogy vigye Rómába ő Szentséget. — A' Szent Atya kinyilatkoztatta, hogy a' következő napig el nem indulhatna, melyben ugyan az Oberster is megegyezett, de úgy, hogy többé el nem távozott a' szobából, hogy senkivel magánosan ne beszélhessen ő Szentsége, a' melly keménységre azor-
közben semmit nem hajván a' Szent Atya, azonnal összehívatta a' Fontainebleauban lévő 17 Kárdinalisokat, megaldotta őket, 's a' következő három pontokat a' Fr. Oberster' jelenlétében is eleikbe szabta: A' Fr. Országlószéknek semmi rendezimerét ne hordozzák; attól semmi fizetést el ne fogadjanak; semmi olyan vendégségbe meg ne jelenjenek, a' hova közönséges tisztviselőktől hivattnak.

Végezetre útnak indították ő Szentséget *Imolai Püspök* nevezet alatt. E' történt Jan. 23-dikán Fontainebleauban, azon kastélyban, melyből három hónapoknak eltélések után magát a' mind ezeknek okozóját is *Elba* felé három szövetséges Generálisok és egy Anglus Oberster, útnak indították. A' Pápa' elindulása után kevés napokkal a' Kárdinalisok is elvitették be-
ső katonaság' kísérése alatt, de úgy, hogy nem tudták hova vitették meg. *Doria, Dugain, és Fabricio* megnyerték, hogy Párisban maradhassanak; *Mattei* Aix városába, *Oppizoni* Charpentrasba, a' többek ki ide ki amoda, nem is tudni hova szám-
kivettettek. Hanem már mind ezeket szabadon bocsátatta a' Provisoriai Országlószéknek April. 9-dikén költ Dekretoma-